

MAGYAR SÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.—	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.—	Félévre ——— 7.—
Egész évre ——— 12.—	Egész évre ——— 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Vasutasok a bíróság előtt.

Budapest, június 6.

Drámai fordulatokban elég gazdag és érdekes az a bünper, mely most a budapesti kir. törvényszék előtt a sztrájkoló államvasuti alkalmazottak tizenhárom bizottságának tagjai ellen folyik. A tárgyalást a magyar bírói kar egyik legelőkelőbb, elfogulatlanságáról, puritánságáról ismert tagja, Oláh András királyi táblai bíró vezeti. A vádhatóságot a könyörületet, kiméletet ismerni nem akaró szigorú faggatásokkal Geszti Andor királyi ügyész képviselő, aki ezen nagyjelentőségű per tárgyalása folyamán összekülönbözött már a bíróság vezetőjével, a védő ügyvédekkel, akik megvádolták az ügyész urat azzal, hogy a kormány parancsa folytán vállalkozott a vádnak ilyen, bizonyára nem rokonszenves vitelére. A védő ügyvédek között nem egy van, aki a sztrájkmozgalmat annak idején élénk figyelemmel kísérte, sőt abban részt is vett. Ezek között van Vázsonyi Vilmos ügyvéd, képviselő, annak a terézvárosi demokrata körnek elnöke, ahonnan a sztrájkmozgalom kiindult s ahol Vörös László nyugalmazott államtitkár és több közéleti férfiú fáradozásai dacára is a vasutasok mindnagyobb rétegére csapott ki a szenvedélyek tüze.

Mi idézte elő az ország közönségének s magának az államnak számos milliókra menő károkat okozott nagy vasuti sztrájkot, erre a kérdésre feleletül már sok tinta elpocsékoltatott. Kétségtelenül az, hogy a vasutasok jogos kérelmét maga a kormány öt évig meg sem hallgatta. Az, hogy mikor a vasutas jogokat követelt, akkor megtagadták tőle, hogy ő államhivatalnok volna, mikor azonban vétkezett, akkor rögtön államhivatalnoknak minősítették. Hieronymi és az előtte való kereskedelmi miniszterek megtagadták tőlük a sztrájk szabályzat megalkotását. Azokat az összegeket, melyeket a vasutasok előléptetési viszonyainak szabályozására megszavazott az országgyűlés, nem folyósította Hieronymi ur. Végre előállott egy vasuti fizetésrendezési javaslattal, mely sok tekintetben rosszabb helyzetet teremtett volna a vasutasoknak az eddigiekénél, ami a keserűséget csak növelte. De a sztrájk pusztító tüze még sem csapott volna ki, ha azt kívülről is nem szították volna. Hogy honnét és kik szították, miként és miért szították, arra akar rámutatni az alábbi hozzánk beküldött közlemény.

(K. I.) Vázsonyi Vilmos és demokrata társai csinálták az április hó 19-én kitört vasuti sztrájkot. Ma már ez nyilvánvaló.

Az öt napig tartó sztrájk ideje alatt folyó tárgyalások közben is már mindenki ebben a hiedelemben volt. A bizonyítékok azonban még csekély számmal állottak rendelkezésre.

Ma azonban már tisztán láthatunk.

A törvényszéki tárgyalás egyes mozzanatait éppen a homályba burkolt részekre derítenek világosságot.

Turcsányi Pál, a 13-as sztrájk-bizottság egyik tagja nyíltan bevallotta, hogy a sztrájk-bizottság Budapesten lakó tagjai mindnyájan tagjai a terézvárosi demokrata-körnek.

A tizenhárom tag közül tehát nyolc Budapesten vallotta Vázsonyi Vilmost, a demokrata kör elnökét vezérének. A többi öt tisztviselő közül, aki a vidéken hivatalnokoskodott, kettő már születésénél fogva Vázsonyit követte.

A 13-as bizottságnak összesen négy zsidó és egy kikeresztelkedett zsidó tagja volt.

Ez az öt tisztviselő már csak azért is vezethette a többi nyolc társát, mert abból ötten szintén Vázsonyira, Vázsonyi demokráciájára esküdtek.

A 13 ember közül tehát 10-re föltétlenül számíthattak Vázsonyiék abban a tekintetben, hogy minden úgy fog történni, ahogy ők akarják.

Ez a tizenhárom ember nem véletlenül verődött össze. Ez alatt azt értjük, hogy nem egyenként választotta a vasutasok gyűlése. Hanem mikor 19-én este kitört a sztrájk, ugyanazon az éjjel a Demokrata-körben Vázsonyi Vilmos jelenlétében az ott levő demokrata-vasutasok, vagy ha tetszik, vasutas-demokraták, maguk jelölték ki őket.

A kandidáltak névsorát aztán a másnap tartott gyűléssel elfogadtatták. Aki ismeri az ily gyűlések hangulatát, nagyon jól tudja, hogy csak egy-két ember szükséges olyan, akiben bizalmuk van, az azután szinte diktátori hatalommal tud intézkedni még a sztrájk-bizottságban is.

Hogy ez így van, az kitűnik a bizottság egyik tagjának, Kardos Antalnak is a vallomásából. Ez ugyanis azt mondotta, hogy «ő nem sokat értett a dologhoz, de megbizott az urakban».

Az urak: Vázsonyiék, a demokrata vezetők voltak! A terézvárosi demokraták tartották kezökben a sztrájkmozgalmat. Ez kitűnik abból is, hogy a vasuti mozgalomnak tulajdonképeni kezdetén, 1901. június 22-ikén az ország vasutasainak emlékiratát a terézvárosi demokrata Margulit Kálmán szerkesztette, aki a vasutasok 232-es országos bizottságának előadója volt.

Ugyanez a Margulit Kálmán, bár a mostani sztrájk idején már nem volt vasuti tisztviselő, beválasztódott a sztrájkbizottságba, melyben ismét ő fogalmazta a kormányhoz intézett memorandumot.

Rendkívül fontos körülmény még az is, hogy a vasuti sztrájk nem május 8-án tört ki, ahogy azt tervezték s amiről a vasutasok körén kívül is sokan tudtak, hanem április hó 19-én, amikor ő felségének, a magyar királynak, Rákóczi hamvai hazaszállításáról szóló kézirata megjelent.

Ma már nyilvánvaló, hogy a keresztény-gyűlölő ultra-liberális demokraták azért csinálták meg a tervezett időnél előbb a sztrájkot, hogy a királyi kézirat frappáns hatását agyonüssék. Mert egyrészt a vasuti közlekedés fennakadása miatt a vidék spontán módon nem is vett tudomást a királynak e rendkívül magasztos tényéről. Másrészt ahol erről tudomást is vettek, ott a vasuti forgalom megakadása sokkal szenzációsabb hatású volt, mert a demokrata-szellemű újságok első helyen és bő terjedelemben a vasuti sztrájkot foglalkoztatták, míg a királyi kéziratot hátrább hozták — minden kommentár nélkül, akár csak egy rendőri hír.

Ezért tört ki a vasuti sztrájk nem a keleti pályá-

udvaron, hová a demokraták keze egyenesen el nem hat, hanem a nyugati pályaudvarhoz tartozó rákosi állomáson, amelynek tisztviselői a demokrata-körnek tagjai.

Az első vonat megállítói heten voltak. Hat munkás, a hetedik pedig vasutiapidijas volt. Ez aapidijas volt vezetője a kis csapatnak. Ezt aapidijast Falbenheim Miksának hívják. Nem állítjuk azt, hogy a vasutasok elkeseredése, mely a csekély fizetés miatt támadt, nem lett volna jogos. Ellenkezőleg. Az a fizetés-javítási mozgalom, melyet tulajdonképen kor-tes célokból a Tisza-kormány idézett fel, a vasutasoknál volt talán leginkább érthető.

Amde ezt a helyzetet az u. n. demokraták a maguk céljaira használták ki.

Vázsonyiék büszkék lehetnek sikerükre. A forradalmi kísérletnek rendkívül bravuros kezdete volt ez, amelyvel még a kormánynak is kitűnő szolgálatot teittek. Azzal, hogy a Tisza-kormány az erős kéz gyakorlati előnyéről «fényes» tanubizonyosságot nyújthatott, amely körülményt Tisza István lapjai eléggé ki is aknázták.

Nem tudjuk, hogy mit szól ehhez Vázsonyi Vilmos ur. Azt nem tagadhatja ezek után, hogy a vasuti sztrájk kitörése előtt a tanácskozások az ő elnöksége alatti demokrata körben folytak és ő tudott mindezekről. Tiszteljük a védelem jogát, de talán a sztrájk előtti vasuti mozgalmakban részes demokrata vezérnek mint részesnek, még sem szabad lett volna ugyan ebben a dologban a védői tógát felöltöni. Ezt nem tiltja ugyan a törvény, de más valami. Ezt éppen olyan hibának tartjuk, mint Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternek a pénzügyi bizottságban tett azon kijelentéseit, melyek alkalmasnak látszottak a független magyar bíróság befolyásolására. Ezt nem szabad lett volna megtenni, még Hieronymi Károly kegyelmes urnak sem, legkevésbé a hatalom polcárói. Az egyedüli az, amiben bizunk még ebben az országban, bíróságaink elfogulatlansága s aki az ebben való hitet igyekszik tudva vagy tudatlanul megrendíteni, az az anarchia fájának hajtásait ültetgeti.

Ez a független magyar bíróság maholnap itélkezni fog a vasutasok felett. Nem tudjuk, minő lesz az ítélete, de hogy böles lesz és igazságos, abban bizva-bizunk. Bármilyen legyen is azonban [ez az ítélet, annyi bizonyos, hogy a vasutasok elleni üldözési hajszának már egyszer véget kell érnie.

A közlekedési kormány a sztrájk nehéz napjaiban kiméletet ígért a jogos mellőzésük miatt elkeseredetteknek. Most maga is elismeri, hogy amit a vasutasok kértek, jogos volt és mégis kancsukát vesz ellenük kezébe. Pedig a boszúállás politikája nem méltó egy állami hatalom mandatariusaihoz. Nemcsak, hogy nem méltó, hanem veszedelmes is, mert ez a boszupolitika még hátrafelé sülhet el. Utóvégre nem vagyunk még Oroszországban, ahol a hatalom intésére ezek és tizezrek feje fölött lenghet az akasztófakötél. Magyarországon élünk, ahol még a jognak, tör-

vénynek és igazságnak kellene uralkodnia. Ha ugyan a visszatért régi rendszer már eddig is ki nem tekerte a nyakát ennek a háromságnak, melyre annak idején Széll Kálmán kapott paten-tot. De amelyet értékesíteni uralma rövidsége miatt nem tudott.

Budapest, június 6.

A képviselőház legközelebb, aszerint, amint a delegáció befejezi a tanácskozást, csütörtökön vagy pénteken délelőtt 10 órakor tart ülést.

Az új titkos tanácsosok. A hivatalos lap vasárnapi száma közli Nyíri Sándor honvédelmi miniszter, báró Roszner Ervin fiúmei kormányzó, Parman Oszkár és Klobucsár Vilmos altábornagynak kinevezését valóságos belső titkos tanácsossá.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter és Roszner Ervin báró fiúmei kormányzó újonnan kinevezett titkos tanácsosok ma délelőtt háromnegyed tíz óra kor letették ő felsége kezeibe az esküt. Az ünnepélyes aktusnál Goluchowski Agenor gróf külügyminiszter és Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy működtek közre. Az eskümintát eltenach Jettel Emil udvari és miniszteri tanácsos olvastai. Az új titkos tanácsosok később az általános kihallgatás során is megjelentek a felség előtt.

Országgyűlés. A képviselőház ma délelőtt 12 órakor Perczel Dezső elnöklete alatt formális ülést tartott.

Elnök az irományok előterjesztése után bemutatta báró Bánffy Dezső megbízó levelét. Kiadott az igazoló választmánynak. Bemutatja a függőben levő indítványok és interpellációk jegyzékét.

Ugron Gábor: A házszabályok szerint az interpellációkra 30 nap alatt tartozik a kormány válaszolni. Ebben a kormány mulasztást követett el. Felhívja az elnököt, hogy szólítsa fel a kormányt a házszabályok betartására. (Helyeslés a bal- és szélső-baloldalon.)

Elnök: A választ váró interpellációk jegyzéke minden hónap elsején fel szokott olvastatni. Ez mindig megtörtént. A felolvasott jegyzék tudomásul vétetik.

Andrássy Tivadar gróf, Szentiványi Arpád és Rakovszky István bizottsági tagaikkra letették az esküt.

Lukács László pénzügyminiszter két hónapra indemnitást kér s erre nézve törvényjavaslatot nyújt be.

Elnök: A javaslat ki fog nyomtatni s a bizottságokhoz utasíttatni. Miután más tárgy nincs, kéri a mai ülés jegyzőkönyvét hitelesíteni.

Ugron Gábor indítványozza, hogy a Ház csütörtökön tartson ülést s azon a kérvényeket tárgyalják.

Tisza István miniszterelnök: A Ház határozatot hozott, hogy addig nem tart ülést, míg a delegáció be nem fejezi a tanácskozásait. Kéri a Házat, ne helyezkedjék szembe a határozatával.

Madarász József az interpellációkra is kér választ a kormánytól.

Tisza István miniszterelnök: Mihelyt a Ház rendszeren összeül, e tekintetben is intézkedik a kormány.

Elnök a vitát bezárja s hitelesíti a mai ülés jegyzőkönyvét. Az ülés háromnegyed egy órakor végződik.

Új indemnitás. A képviselőház mai ülésén Lukács László pénzügyminiszter a kormány nevében törvényjavaslatot terjesztett be az 1904. év első hat hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló 1904. évi IV. t.-c. hatályának az 1904. év augusztus hó végéig való kiterjesztéséről.

A magyar kivándorlók hajójárata. Tegnap délben a képviselőház miniszterelnöki szobájában tartották a végleges megbeszélést az angol Cunard Line hajózási társasággal kötött szerződés ügyében. A megbeszélésen a miniszterelnökön kívül résztvettek az angol hajózási társaság képviselőiben lord Inverclyde, a társaság elnöke és Mr. Moorhouse, a társaság vezérigazgatója, továbbá az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság képviselőiben Kuranda Emil udvari tanácsos és Frankfurter Albert ügyvivő-igazgató, végül Léva Lajos magyar kivándorlási biztos. A megbe-

szelés teljes megegyezésre vezetett. A szerződési okmányból kiküszöbölték mindazokat a rendelkezéseket, melyek a magyar állam részéről való szubvenciót vagy másnemű anyagi támogatást jelentenek a társaság részére, anélkül, hogy a rendelkezések elejtéséért az angol társaságnak kártalanítás vagy bármilyen más ellenérték nyújtatnék. Eszerint egyfelől esznek a szerződésből mindazok a pontok, melyek a fiúme-newyorki hajózási vonal ellen folytatott ellenségeskedés ürügyül szolgáltak, másrészt winthogy a szerződéssel nem jár az állam anyagi megterhelése, eszik a törvényhozási becikkelyezésnek szüksége is. Mindazonáltal a miniszterelnök annak idején alkalmasint a legbehatóbban tájékoztatni fogja a parlamentet a szerződés tartalmáról, amit részünkről is nagyon kívánatosnak tartunk, a végleges megbeszélés alkalmával a szerződést alá is írták.

A néptanítók egyetemes gyűlése. A félhivatalos Bud. Tud. jelenti: A folyó évi július hó első napjában tartandó VI. egyetemes tanítógyűlésnek egyik fontos tárgya lesz a népoktatási törvény revíziója. A tanítóság köréből számosan arra kéri a magyarországi tanítók országos bizottságát, hogy a revíziót a közoktatásügyi miniszter által készített s ankerszerűleg is letárgyalt új törvényjavaslat alapján tárgyalassa az egyetemes tanítógyűlésen. Az országos bizottság igazgatótanácsa e kérdéssel e hó 11-iki ülésén fog tüzetesebben foglalkozni. Nagy megnyugvást keltett a tanítóság körében Berzeviczy miniszternek ama kijelentése, hogy javaslatát a gyakorlati pedagógia szempontjából is bíráló alá véteti s evégből tisztán gyakorlati szakférfiakból (néptanítókból) álló szaktanácskozmányt hív egybe e hó közepe táján. A szaktanácskozmányba túlyomán vidéki, tapasztaltabb s jelesebb képzettségű tanítók fognak behivatni, kik Budapesten való tartózkodásuk ideje alatt napidijban fognak részesülni, sőt vasuti költségeik is megtérítetnek.

Krónika.

Budapest, június 6.

Gróf Tisza István miniszterelnök nem bizik abban, hogy a folyó évi költségvetést még június hónapban letárgyalják s mivel július elsejére lejár a már meghosszabbított költségvetési felhatalmazás, újabb kéthónapi indemnitást kér. Erre az elhatározásra bizonyára az birta a miniszterelnököt, hogy részint Bánffy Dezső parlamenti bevonulásának, részint a vidéki függetlenségi pártszervezetek nyomása alatt úgy látszik, vége lesz a parlamenti csendeletnek. A függetlenségi Kossuth-párt Barta Ödön és Komjáthy Béla vezetése mellett ugyan tovább is csendes szemlélője lett volna az eseményeknek, de ebbe a pártba meg beütött a kecskeméti függetlenségi párt felirata, mely kemény dolgokat mond el Kossuthéknak, amely kemény kifejezéseket valószínűleg magukévá teszik a többi vidéki függetlenségi pártok is, melyek immár torkig meg vannak elégedve a központi párt lanyha vezetésével, mely becsukja szemét s nem látna, hogy innét a szocialisták, amonnet Bánffyk teregetik nyájukba az eddig a 48-as eszméhez rendületlenül hűséges községetek és kerületeket. A vidék tudatára kezd jönni annak, hogy hangzatos jelszavakkal ma már nem lehet a tömegeket lekötöni s akik csak ebből élnek és dignitáriuskodnak, a nemzet gyakorlati gazdasági érdekeiért nem küzdenek, azok valójában nem is lehetnek bajnokai az ország politikai és gazdasági függetlensége ügyének.

A függetlenségi Kossuth-pártban tegnap este méltatlankodva vettek tudomást a kecskeméti memorandumról. Hogyan, hát ők nem eléggé teljesítik ellenzéki ellenőrző tisztüket? Még Ugronékkal is egyesüljenek. Jól van, hát vonuljon be az Ugron-Szederkényi párt a Kossuth-pártba, senki sem fogja e párt tagjait visszautasítani, ha Kossuth Ferenc, Barta Ödön és Komjáthy vezetése alá helyezkednek. Ha Ugronék nem jönnek, erről azután ők csakugyan nem tehetnek. Ilyen vélemények hangzanak a Kossuth-pártban, vannak azonban a párt ifjú tagjai közül sokan, akik az Ugronékkal való szövetekezés melegen óhajtják s ezen az alapon a vidéken is mozgalmat óhajtanak indítani ez irányban.

Hogy azonban a függetlenségi pártra nagy

hatással volt Bánffy ellenzéki akciója, választási sikere, bizonyítja az, hogy a párt harciasabb rétegei ütközetre készülnek. Ezek nyíltan fel akarják szólítani gróf Tisza István miniszterelnököt, hogy teljesítse azokat az ígéreket, melyeket a párt leszereléséért cserébe megígért. Alkossa meg a választási reformot, a választási jogosultság kiterjesztésével, hogy az már az 1906-iki választáson érvényben legyen. Oszzszel kerülne napirendre a nagy katonai reform kérdése. A függetlenségi párt harcias része itt semmi újabb áldozatba belemenni nem hajlandó. Nyílt ülésen felszólítják a kormányelnököt, hogy inkább idő előtt oszlassa fel az országgyűlést, hogy maga a nép mondja meg a választásokon, hogy akar-e még a mostaninál is elviselhetlenebb terheket viselni. A kormány nem sorozta a sürgős parlamenti elintézni valók közé a kiegyezési javaslat tárgyalását is. Ez iránt is kérdést intéznek a miniszterelnökhöz, hogy nem-e oly állapotot akar teremteni halogatásaival, mely az önálló vámterületre való áttérésnek sirját ásná meg. Megkérdik gróf Tiszától, hogy a házszabályok megszigorításának tervéről letette már végleg vagy nem? Mert ha nem, obstrukcióba mennek inkább. Ezek a dolgok különben szóba fognak jönni a függetlenségi párt legközelebbi értekezletén s valamelyes harc is sarjadzik ki, hogy Kossuthék az ország színe előtt mondhasák oda Bánffyeknek: Vagyok olyan legény, mint te, vágok olyan rendet, mint te.

Egyik tudósítónk Kecskeméten járván, azt az érdekes tapasztalatot tette, hogy ott legfőként a kormánypártiak támadják a függetlenségiakat a Kossuth Ferencékhöz intézett memorandum miatt. A békesség emiatt annyira kitört a kecskeméti függetlenségi és kormánypárti civisek közt, hogy az előbbieket pártlapjukban teszik közzé, hogy akik az ő pártelődöküket és pártkörüket támadják, azokkal a jövőben esetleg az utcán is elbánnak.

A delegációk.

Budapest, június 6.

Lázás gyorsasággal tárgyalta ma a magyar delegáció a hadügyi költségvetést és nemcsak az általános, de a részletes vitát is sikerült ma befejezni úgy, hogy délután négy órára az egész költségvetés, a 88 milliós rendkívüli hitellel egyetemben, meg lett szavazva.

A mai vitában Wilczek Frigyes gróf, Rakovszky István, Lovász Márton és Okolicsányi László emelték fel tiltakozó szavukat a költségvetés ez idei rendkívüli emelése ellen, míg gróf Keglevich István annak megszavazása mellett volt. Érdekes kijelentést tett a miniszterelnök is, aki Zichy Aladár gróf és Okolicsányi László felszólalása folytán bejelentette, miszerint a katonai büntető perrendtartás tervezetét a magyar kormány már letárgyalta és észrevételeinek kapcsán a közös hadügyminiszterium visszaküldte, úgy, hogy most már csak idő kérdése, hogy mikor kerülhet az végleges szövegben a nyilvánosság elé.

Holnap újból ülést tart a magyar delegáció, amelynek napirendjére a ma megszavazott hadügyi költségvetés végleges megállapítása, a tengerészeti költségvetés és a megszállott tartományokban elhelyezett csapatok költségeinek tárgyalása van kitűzve.

Déli féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést Széll Kálmán elnök. A közös kormány képviselőiben jelen vannak Pitreich közös hadügyminiszter, Jekelfalussy altábornagy, osztályfőnök, báró Spaun tengernagy és báró Burján közös pénzügyminiszter.

Az elnöki előterjesztések után következik napirend szerint a hadügyi költségvetés általános tárgyalása.

Lovász Márton: Legnagyobb megdöbbenéssel értesült a hadügyi kormány ezidei szédületes nagy követeléséről, de ha visszagondol a közelmúlt, amikor a katonaság követelését a magyar nemzet majdnem egyesült erővel utasította vissza és azt a jelen helyzettel hasonlítja össze, nincs mit csodálkoznia ezen a vakmerőségen, mert a parlament, illetve az ellenzék teljesen apatiába esett s a miniszterelnök azt tehet vele, amit akar. Tisza ügyesen ki is használja a helyzetet és pozíciójának megerősítése végett a hadügyi kormány követelése mellett száll sikkra. A katonai követeléseken különben nem

ütközne meg, ha a hadsereg nemzeti volna, de egy idegen hadseregnek nem hajlandó áldozni.

Keglevich István gróf: A költségemelés megszárazza, de sürgeti a véderő revízióját, valamint a létszámemelését, amelynek eddigi késését máris mulasztásnak minősíti.

Gróf Wilczek Frigyes: A hadügyi költségvetés óriás többletét a jövedelemből nem lehet fedezni és okvetlenül adóemelésre lesz szükség. A kormány e tekintetben nincs figyelemmel az adózó polgárok teherviselési képességére és az ország általános szegénységére, hanem érthetetlen, elfogadhatatlan indoklással kéri a hadügyi költségek emelését. Ha akkor kérik ezt a többletet az országtól, mikor a termés jó, talán fájdalommal ugyan, de megszavazná az ország ezt az iszonyu többletet. Ma azonban a legaggasztóbb hírek érkeznek az országban várható termésről és így a rohamosan emelkedett költségvetést nem fogadhatja el. Aggodalommal van eltelve azon eshetőséggel szemben, hogy néhány egymásután következő év rossz termése a nemzeti tőkét egészen vagy legalább is nagy részben felemészti, miből fogja akkor a kormány az óriási követelést fedezni. Az ilyen előrelátást nélkülöző politika a nemzet erejét megbénítja s előbb-utóbb, de gazdasági bukást idéz elő.

Lovász Márton és Rakovszky István támogatják Okolicsányi indítványát.

Jekelfalussy altábornagy osztályfőnök a hadügyminiszter képviselőjében hangsúlyozza, hogy csakis elodázhatatlan szükség kényszerítette a hadügyi vezetőséget az idejű költségemelésre és a hadügyminiszter az albizottságban már behatóan ismertette az indokokat, sőt a sajtó is meglehetősen részletesen foglalkozott a tárgyalással. Ezeket, úgy, hogy szólnak ezáltal csak néhány a vita folyamán felmerült ellenvéleményre kell reflektálni. Mindenekelőtt kijelenti, hogy mint az a külügyminiszternek expozéjából is kitűnik, a monarchia nem óhajt senkivel ellenségeskedni és háborúra senkivel szemben sem készül, csupán védelmi szempont az, amely a hadsereg felszerelését szükségessé teszi. Mikor a háboru már kitört, akkor késő volna a hiányok fedezéséről gondoskodni. A Kelet-Azsiában dúló háboru nem lehet például felhozni, mert az európai viszonyok mások. A rendkívüli hitel főbb összegét a tüzérség újjászervezése fogja igénybe venni és mint azt az ellenzéki delegátusok is elismerték a reorganizáció szükséges. Ajánlja a költségvetés elfogadását.

Rakovszky István a zárszó jogával élve kijelenti, hogy nincs megelégedve a hadügyi kormány felvilágosításával. Ó pontos adatokat kért a létszámemelésről illetőleg. Panaszképpen előadja, hogy a hadügyi költségvetés alapos áttanulmányozására idő nem volt, mert csak éppen az ülés megnyitása előtt kapták a delegátusok azt kézhez és így nem tudták meg az előadó előterjesztéséből mindazt, amire szükség volna egy alapos bírálathoz. Nem szavazza meg a költségvetést.

Okolicsányi László kifogásolja Jekelfalussy azon kijelentését, hogy a létszámemelésről részletes felvilágosítást nem adhat a véderőtörvény revíziója előtt. Ez hibás eljárás, mert ha a költségeket már ma kérik, akkor tudják már azt is, hogy mire mily arányban kell. A két éves szolgálati idő híve. A költségvetést nem szavazza meg.

Münnich Aurél előadó Laszkary Gyulával polemizálva, kijelenti, hogy bár jelenleg béke van, azért fődözni kell a harcoképességet s ezért áldozattól sem szabad visszariadni. Rakovszkyt megnyugtítja az iránt, hogy az esetre, ha a kölcsönt csak a magyar delegáció szavazná meg és Ausztria nem, akkor egyszerűen nem jöhet a kölcsön létre és a két kormány utasítottani fog, hogy a költségek fedezetéről más úton gondoskodják. Ajánlja a költségvetést elfogadásra.

Jekelfalussy osztályfőnök a hadügyminiszter nevében kijelenti, hogy az idejű tanóvben az új tanterv csak fokozatosan és pedig az I-ső osztályokban léptethető életbe.

A pótlóvak beszerzését illető határozati javaslatnál **Ambrózy István** báró bizalmát fejezi ki a hadügyminiszterium eddigi eljárása iránt és a határozati javaslatot elfogadásra ajánlja.

Elnök szavazás alá bocsátja a költségvetést, melyet a többség általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogad. Következik a mult delegáció által hozott határozatokra adott hadügyminiszteri válaszok tárgyalása.

Az új nevelőintézet tantervekre vonatkozó határozatnál **Lovász Márton** kérdi, hogy az 1904—5. iskolai évben már életbe fog-e lépni az új tanterv, mely szerint a magyar nyelv intenzívebben tanítandó?

Az egyéves önkéntesekre vonatkozó kimutatásokat illető határozati javaslatnál **Rakovszky István** konkrét indítványt nem tesz ugyan, de figyelmébe ajánlja a hadügyi kormányhoz azon kérelmét, hogy az önkénteseket a csapatokhoz való beosztás előtt theoretikusan vizsgáztassák le.

Jekelfalussy osztályfőnök felvilágosításul megjegyzi, hogy ez irányban már tárgyalások folynak a honvédelmi miniszterekkel és remélhetőleg az új utasításban már végérvényesen döntés fog ez irányban létrejönni.

Az ezrednyelv megállapítására vonatkozó határozati javaslatnál **Lovász Márton** bár elfogadja azt, kéri azonban a hadügyminisztert, hogy miután a magyar statisztika nem ismeri az osztrákok által használni szokott «Umgangssprache» társalgási nyelvet, ügyeljen tehát arra, hogy az ezrednyelv ne az ezred legénységének többsége által legszívesebben használt társalgási nyelv szerint állapíttassék meg, hanem aszerint, amely arányban egy nyelvet a legénység tudja.

A miniszteri válaszokat, valamint az újabb határozati javaslatokat a delegáció többsége elfogadja. Következik a részletes tárgyalás. A katonai igazságtügyi igazgatásra kért 953.331 koronás többletnél **gróf Zichy Aladár** határozati javaslatot nyújt be a távollévő **Rakovszky István** helyett, hogy a delegáció a tételt mindaddig ne szavazza meg, míg a katonai büntető perrendtartást be nem terjesztik.

Okolicsányi László csatlakozik az indítványhoz és hibáztatja a hadügyi vezetőséget az eddigi mulasztásért.

Tisza István miniszterelnök tájékoztatásul megjegyzi, hogy ha késedelemről lehet szó, úgy ezért csak a magyar kormányt illetheti a vád, mert a közös hadügyminiszter által kidolgozott tervezet tekintetében a magyar kormány éppen csak a legutóbbi időben adta meg álláspontját és így a késedelemért szóló vállalja a felelősséget.

Zichy Aladár a miniszterelnök felvilágosítása után nem kívánja indítványát szavazás alá bocsátítani.

Okolicsányi László nem elégitette ki a miniszterelnök felvilágosítását, mert ha már a megállapodás létrejött, akkor az publikálható is lenne. Fentartja, illetve magáévá teszi Zichy indítványát.

Tisza István miniszterelnök: A megállapodás csak a magyar kormány kebelében jött létre és így nem helyes egy még végleg el nem intézett ügyet publikálni.

A bizottság többsége a határozati javaslat mellőzésével a rendes költségvetést részleteiben is megszavazza.

A rendkívüli szükségletekre előirányzott 450 millió kölcsön tételénél **Okolicsányi László** kifogásolja, hogy ezt a rendkívüli fontos tételt most tárgyalja a bizottság, mikor az idő már előre haladt és a bizottság minden tagja már nagyon ki van merülve a hosszú tárgyalás folytán. Újra bírálja a hadügyi kormány által kért rendkívüli hitelt, amelyet nem szavazhat meg.

A bizottság többsége az ez időre kért rendkívüli hitel címén 88 milliót megszavazza.

Elnök elrendeli a héttagú egyeztető bizottság feletti választást, majd kihirdeti az eredményt, mely szerint a bizottság tagjainak megválasztottak:

Falk Miksa, Hegedűs Sándor, Miklós Odön, Münnich Aurél, gróf Szapáry Gyula, Szerb György, gróf Teleki Sándor.

Megállapítja a holnapi ülés napiredjét és az ülést 4 órakor berekeszti.

A japán-orosz háboru.

Budapest, június 6.

A japánok hír szerint már csak hét mértföldnyire vannak Port-Arthurtól, úgy, hogy két nap alatt megkezdhetik az erődök bombázását. Ott cirkálnak Port-Arthur alatt a japán torpedók és páncélosok is, amiből bizony következtethető, hogy kombinált ostromot terveznek. Dalni tájékan erős csatározások folynak s ha hitelt adhatunk az orosz forrásokból eredő híreknek, két japán hajó ott veszett Dalni alatt az oroszok által elhelyezett uszó aknáknak következtében.

A német lapok Londonból érkezett információk alapján a japán hadsereg mozdulatáról és hadállásairól a következőkben számolnak be:

150.000 főnyi japán sereg tartja megszállva a Föngvancsöntől Kajpingig terjedő vonalat és a legfontosabb stratégiai pontokat. Japán részről arra a jelentésre, hogy Kuropatkin támadólag készül fellépni Port-Arthur felszabadítása céljából, azt mondják, hogy az orosz hadsereg nem képes a japán harc vonalat áttörni.

Oku tábornok serege Dalni felé hatol előre. A harmadik japán hadsereg **Nodzu** tábornok vezérlete alatt Kulaping és Pucevo környékén

van összpontosítva. **Yamagata** tábornagy, az új fővezér, már uton van, hogy átvegye a Port-Arthur ellen indítandó hadműveletek vezetését. **Stössel** tábornok bizonyos feltételek mellett kész Port-Arthurt feladni.

Liaotisan felől ágyudörgés hallatszik, úgy látszik, hogy újabb támadás kezdődött Port-Arthur ellen. A Lloyd tiencini ügynökei óvják a kereskedelmi hajókat a tengeralatti aknáknak veszedelmétől.

Korea fővárosából jelentik, hogy Gensán mellett minduntalan előcsatározások vannak. Muntion mellett a japánok visszaverték az oroszokat.

Tokióból a japán seregnek újabb győzelméről érkezett hír a Liaotung-félszigetről. Takusantól északra öt svadron visszavert hat zászlóalj orosz gyalogságot.

Mindezeket a jelentéseket ma még nem ellenőrizhetjük s bár csak kisebb jelentőségű csatározásokról van szó, a hírek megerősítését be kell várunk.

Távirataink a következők:

Port-Arthur alatt.

London, június 6.

Tokióból jelentik: *Togó* tengernagy jelenti: A Port-Arthur magasságában cirkáló Csitosenevű hadihajó parancsnokának drótnélküli távirata szerint a laotesani csucson négy árbocot láttak meg, melyek közül az egyik drótnélküli táviróeszközzel volt ellátva. Tegnap ismételt *heves robbanásokat hallottak* és Port-Arthur irányában *füstöt láttak* felszállani.

Csifu, június 6.

Egy japán dalni levele megerősíti az *előrevonulástról szóló kínai forrásból eredt híreket*, de azt is mondja, hogy a japán hadsereg 15 mértföldnyire van Port-Arthurtól. Eszerint az orosz hadsereg a félsziget mindkét partján vonul előre. Hír szerint a keleti hadosztály e hó 3-án Port-Arthurtól 15 mértföldnyire ütközött meg az ellenséggel. Az ütközet eredményét eddig nem tudják. Egy 3-án és 4-én Port-Arthurnál időzött bárka nem hallotta a hivatalos jelentésben említett robbanást, *de 4-én reggel rendes tüzelést hallott*. Ugyanez a hajó öt japán torpedónaszádról látott és amidőn ezek eltávoztak, *heves robbanást hallott*, mely onnan eredhetett, hogy a torpedónaszádról egyike aknába ütközött. 3-án éjjel nagy lángot láttak Dalni irányában.

Csifu, június 6

Dalniból érkezett kínaiak azt mondják, hogy június 2-án a japán és orosz haderő a Liaotung-félszigeten csak két mértföldnyire voltak egymástól. Azt is jelentik, hogy a japán hadsereg, miután megerősítéseket vett a Dalnitól partraszállott katonaságtól, a *Dalnitól délre fekvő Lingcsinget és Szancsingut megszállották* és azután a part mentén Port-Arthur irányában folytaták útjukat. E szerint a japánok egyik oldalán magas hegyek voltak, a másikon pedig a tenger, mely felől az ágyunaszádról védtek oldalukat. Június 2-án a *japánok hét mértföldnyire állottak Port-Arthur külső erődjeitől és csak két mértföldnyire az orosz hadseregtől*, mely készen áll arra, hogy megakadályozza őket a továbbvonulásban. A kínaiak azt hiszik, hogy e ponton heves ütközet lesz. A japánok hadműveleti alapjukat Dalniba és Talienvanba helyezték át. A nagyobb hajók külső, kisebbek a belső kikötőben horgonyoznak. Dalniban kisebb hajók csapatokat raknak partra, melyek látólag Picsevóból, vagy az Elieot-szigetéről jönnek. Több kínait, kik át akartak menni az orosz vonalon, agyonlőttek.

A szárazföldi harcokról.

Tokio, jun. 6.

Azokról a csatározásokról, amelyek május 30-án történtek Port-Adams előtt, a következő részletek érkeztek: A japán lovasság Csudzialungban kutatva, azt észlelték, hogy a kozákok megszállták Cseliszut.

Az erre kiküldött gyalogság és lovasság megverte az oroszokat, kiknek három lovasszázadjuk volt és üldözöbe vette azokat. Dsanziatunnál még két lovasszázad csatlakozott az oroszokhoz. A japánok újból megtámadták őket és ismét elűzték. Amidőn az oroszok Lungviungmiaonál újabb öt század gyalogsággal és egy ötreg tábori tüzérséggel erősödtek, a japánok harmadszor is megtámadták őket. Az oroszok erre visszavonultak Dsanziatunba. Mindkét fél lovassága hétfőn éjjel figyelemmel kísérte egymást.

London, június 6.

Csifuból táviratozzák, hogy 19.000 főnyi orosz csapat indult Niucsvangból Gaicsovba s egyidejűleg Miscsenko tábornok serege elindult Picevoból, hogy a liaotungi félsziget keleti partvidékén nyomuljon előre.

Tengeri események.

Tokio, június 6.

Egy japán torpedónaszádból tegnap a Santaozsigetnél nagy aknát fedezett fel és felrobbantotta azt. A japánok azzal vannak elfoglalva, hogy a talianvani öblöt megtisztítsák az aknától és e célra kosírói buvárokat használnak fel.

NAPIHIREK.

Budapest, június 6.

— (Időjárás.) A levegőnyomás eloszlásában lényeges változás nincs. Európában csupán Francia- és Felső-Olaszországban voltak esők. A hőmérséklet általában magas.

Hazánkban az idő jobbára derült és nappal meleg volt. Kevés esőt csupán Erdély délkeleti részéből jelentettek.

Jóslat:

Lényegtelen hőváltozás és legfeljebb a nyugoti részeken várható itt-ott zivataros eső.

Hőmérséklet: + 24-8 C. fok.

— (A király) tegnap reggel is korán kelt s nagy sétát tett a várkertben. Reggel 8 órakor részt vett a Szent István-kápolnában tartott misén. melyen a szertartást Kanter Károly udvari plebános apát vezette. A király gróf Pa r Ede főhadsegéde kíséretében az oratoriumban hallgatta végig a misét.

A király holnap három klinikát látogat meg. Egy órakor megtekinti a Bárony János egyet. tanár vezetése alatt álló I. szülészeti és nőgyógyászati klinikát a Szentkirályi-utca és Baross-utca sarkán levő telepen, majd átmege a mellette levő Réczey-féle II. sebészeti klinikára, utána pedig az Üllői-ut 78. sz. a. levő II. női klinika látogatására hajtat, amelynek dr. Tauffer tanár a vezetője.

A mai kihallgatáson megjelentek között volt Jókai Bella, Jókai Mór főrendiházi tag és író özvegye is, aki köszönetet mondott azért a részvételért, melyet ő felsége a nagy költő betegsége és elhunyt alkalmával tanusított. A király azonkívül Sziget-Szentmárton római katolikus egyháztanácsának Zettner Sebestyén esperes vezetése alatt megjelent küldöttségét is fogadta.

A legközelebbi általános kihallgatás csütörtökön, e hó 9-én Budapesten és hétfőn, e hó 13-án Bécsben lesz.

— (A tegnapi esőzések.) Az egész ország természetének sorsa függ a mostani esőzésektől, melyeknek megindulásáról az ország több részéből hoz ma hirt a táviró:

Nagyváradról írják: Nagyvárad környékén tegnap rövid ideig tartó zivataros eső volt. Délután hosszabb ideig esett. Az eső végig vonult Bihar vármegyén és megjavította a terméskilátásokat. — Békéscsabadon tartós az eső, mint egy tegnapi távirat jelenti, szombattól zászarnapig mindig esett. Itt-ott egy kis jég is esett, de kárt nem okozott. — Hajduböszörményből jelentik, hogy ott szombaton délután 1 órakor zivataros eső volt jéggel. Mogyoró nagyságu jég borította a földet, ezért az eső több kárt, mint hasznot tett. — Barcsról írják: A száraz időjárás után az utóbbi napok gyakori esőzései igen jó hatással voltak a gabonára, gyümölcsre és kertivetereményekre. A vetések szépen fejlődtek és még eddig elemi csapások nem érték. — Nagyállóban a másfél hónapig tartó szárazság után a várva-várt eső végre megérkezett. Ma jótékony eső esik, mely a vetésekre jó hatással van. —

Csongrádon hosszú, tartós szárazság után tegnap este mintegy fél óráig tartó eső érte a vetéseket. A buza még tartja magát valahogy, bár a rozsdá sok kárt tett benne, de a kukoricát sok helyen újra kellett vetni.

— (Magyar katonák felesketése Bécsben.) Bécsből jelentik: Tegnap, vasárnap délelőtt eskettették fel a tüzérségi arzenálban azokat a katonákat, kik a tavasszal a magyar korona országából kiegészülő csapattestekhez vonultak be.

— (Drótnélküli táviró az Adrián.) Az Adrián drótnélküli táviróval fognak kísérletezni. Kattaróból írják nekünk, hogy a drótnélküli táviró-állomást egy hónapja már, hogy felállították Bariban és Antiváriban. A megnyitásra azonban még mindig várnak, mert Marconi, ki júliusban tér vissza Olaszországba, személyesen jelen akar lenni. A szerződést, melyet Olaszország és Montenegró kötöttek Marconival, a napokban irták alá Londonban.

— (Reformátusok konventje.) Ma délelőtt kezdte meg tanácskozásait az ev. reformátusok konventje a Lónyay-utcai református főgimnázium dísztermében. Legfontosabb tárgya a konventnek a zsinatra való előkészületek megtétele volt. A tanácskozásokat báró Bánffy Dezső legidősebb főgondnok és Kun Bertalan püspök vezetik. Jelen vannak: Antal Gábor, Bartók György, Baksay Sándor püspökök, gróf Tisza István Darányi Ignác, Hegedűs Sándor, gróf Degenfeld József, báró Vay Béla, Vécsey Tamás, Bernáth Elemér, Dókus Ernő, Szilassy Aladár, György Endre és mások.

— (Elzárják a Ferenc József-hídat.) A nagy forgalom megrongálta a Ferenc József-hídat, javítására szorul. Evégből e hónap 13-dikán elzárják a Ferenc József-hídat s negyven napon át a gyalogos és kocsiforgalom szünetelni fog a hidon. A villamos forgalmat azonban nem akasztják meg a javítómunkálatok.

— (Frigyes főherceg és családja a Magas Tátrában.) Pozsonyból jelentik, hogy Frigyes főherceg és felesége, Izabella főhercegnő, valamint gyermekeik: Mária Krisztina, férjezett Salm-Salm hercegnő, Mária Anna férj. Illés Bourbon párizsi hercegnő, Mária Henriette, Gabriella, Mária Terézia, Izabella, Mária Alice főhercegnők és Albrecht főherceg az idén a nyarat ismét a Tátrában fogják tölteni. A főhercegi család e hó végén utazik a Tátrába és augusztus végéig marad ott. Az alsó-tátrafűredi Fecske-szállodát bérelték ki, amelyet most a hercegi család kívánsága szerint rendeznek be. A család teljes udvarával érkezik a Tátrába.

— (Az Alldeutscher Verband működése.) Érdekes adatokat tartalmaz ránk magyarokra nézve az «Alldeutscher Verband»-nak Cézében most megtartott népgyűlésének beszámolója. Elmondja ez a beszámoló, hogy az egyesület a nagyméretű propaganda céljaira kiálltképp Magyarországra fordított nagy összegeket. Általában összes tevékenységét Ausztria-Magyarországra koncentrálja az egyesület s egyelőre figyelmen kívül hagyja az orosz balti tartományokat. Nyíltan bevallja ezt a beszámoló és ez ellen az akció ellen nem a hírlapi cikkezés használ, hanem a soha nem csökkenő munka.

— (Házasság.) Dr. Ráth Endre, Kézdivásárhely város országgyűlési képviselője, eljegyezte Soltész Nagy Kálmán országgyűlési képviselő és neje, szül. Dálnoky Marika leányát: Elzát Miskolcon.

— (Jókai emlékezete.) Komárom, Jókai Mór szülővárosa, mint onnan jelentik, tegnap nagy gyásznapon hódolt nagynevű szülőte emlékének. Reggel 9 órakor a ref. templomban gyászistentisztelet volt, melyen az összes hatóságok és notabilitások megjelentek. Antal Gábor püspök szép beszédben vázolta Jókai fényes pályáját. Az istentisztelet után Sárközy főispán elnökletével a város gyászgyűlést tartott, melyen Jókai Komáromban időző rokonsága is megjelent. Az emlékbeszédet dr. Kiss Gyula bizottsági tag mondta. A tanács javaslatára egyhangulag elhatározták, hogy Jókainak szobrot emelnek és a kivitel módzataink megállapításával a városi tanácsot bízták meg. — Itt említjük meg, hogy Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter

a Kisfaludy-Társaság kezdesére szűkebbkörű értekezletre hívta a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy-Társaság és a Petöfi-Társaság képviselőit a Jókai-szobor ügyében. Az értekezlet mindenekelőtt abban állapodott meg, hogy a szobor költségeinek összegyűjtése érdekében a legszélesebbkörű mozgalmat kell indítani s e célból az országgyűlés két Házán és a tudományos, meg irodalmi egyesületeken kívül minden számbavehető tudományos, irodalmi és művészeti társulatot és intézetet be kell vonni a megalakítandó nagy gyűjtőbizottságba. A gyűjtőbizottság — többtagu elnöksége — az előlaldt időnyre való tekintettel csak az ősszel fog megalakulni s fogja a nemzethez intézendő felhívással a gyűjtésre irányuló mozgalmat megindítani.

— (A margitszigeti rózsafesztély.) Rég volt együtt annyi ember a Margitszigeten, mint tegnap a fényesen sikerült rózsafesztélyen, melyet tudvalevő a József főherceg szanatórium egyesület javára rendeztek. Hajón, villamoson, kocsin és gyalog ezrével tödult a nép a szigetre. Az amugy is csodaszép Margitsziget tegnap a mesebeli tündér köntösét vette magára. A Margit-híd bejárójától csupa zászló, virág és lampion-disz. A Dunaparton festői sátrak vonultak végig, köztük az udvari sátor, a többi pedig a jótékony vásár százaléle cikke számára építve. Az ünnepélynek rózsajellegét talán legméltóbban az a sok ezernyi színes ruhájú hölgy adta meg, akik betöltötték a sziget talpalatnyi helyét. A látványosságokból bőven kijutott a közönségnek. A Népszínház tagjainak külön előadása a sporttelepen emelt színpadon. A tréfás bikaviadal, a kis Hajós Mariska primadonna-utánzatai, Fedák Sári és Küry Klára ponyfogatai, a gyermekszépségverseny, az 5000 nyeresémből álló elmés tombola stb. stb. Utón-utfélen kis virágos szekerekkel, hordszékkel lehetett találkozni, melyeken egy-egy fővárosi szépség árult valamit: virágot, pezsgőt, tombolajegyet stb. a jótékony célra. Félhatkor érkezett meg József főherceg fiával, József Agost főherceggel, akiket a férfi- és hölgyrendezés fogadott az udvari sátorban. A főhercegek megérkezése után megkezdődött a Duna pesti oldalán a regatták felvonulása. Mintegy haromszáz evezős szelte példás rendben a Dunát, köztük a Duna, Hunnia, Neptun és a többi evezős-egyletek. Ez alatt a szigeten levő három katonai zenekar hangversenyzett. Hét órára ember-ember hátán szorongott az óriási szigeten s a vendéglőkben nem lehetett óraszámra helyhez jutni. Este az egész szigetet huszezer lampionnal kivilágították és a felső szigeten sikerült tázijátékot rendeztek.

— (Veszedelemes robbanás.) Peóriából (Illinois) jelentik: A helyi szeszfőzőben e hó 4-én robbanás volt, mely tíz embernek okozta halálát. A robbanás következtében tűz keletkezett, mely három gyárat és négy szomszédépületet elhamvasztott, majd átkapott egy közelfekvő marhatelepre és elpusztított 3200 darab marhát.

— (Tanszerkiállítás.) A VI. egyetemes tanítógyűlés alkalmából Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter védnöksége alatt nagyszabású tanszerkiállítás nyílik meg folyó évi július 4-én. A kiállítás rendezőbizottsága elhatározta, hogy a városligeti iparcsarnokban rendezi a szakkiállítást. A kiállítást július 4-én délben nyitják meg a miniszter jelenlétében s tekintettel a nagy érdeklődésre, augusztus 1-ig nyitva tartja. Célja a kiállításnak a külföldi tanszer kiszorítása és a magyar tanszeripar fejlesztése, fellendítése és terjesztése.

— (A magyar drabant testőrség.) Bécsi jelentés szerint nagyjából elkészültek már azzal a tervvel, amellyel a civilista felemelésének megszavazása után a magyar drabant-testőrséget meg fogják szervezni. A drabant-testőrség őrségi szolgálatot teljesít a király körül. Az ugynevezett magyar testőrség és az osztrák arciere-testőrség szolgálatának békében inkább disz jellege van. E két testőrség csupa tisztből áll; jobbára századosok, egy-két főhadnagy E diszőrségek azonban nincsenek hivatva a király személye körül belső őrszolgálatra éjjel-nappal; ezt a belső testőri szolgálatot a drabant-testőrség látja el, éjjel-nappal egyaránt teljesítvén szolgálatot a király közvetlen környezetében. Eddig egy drabant-testőrség volt a bécsi udvartartásban s e drabant-

testőrök jöttek haza minden alkalommal az udvaral. Parancsnoka e drabant-testőrségnek a nemrég elhunyt *Bechtolsheim* gróf volt, ki egyúttal az arciére-testőrség parancsnoka is volt.

— (Gyászrovat.) Özevgy gróf *Bethlen* Gergelyné szül. rótyi *Antos* Klára Kolozsvárt 52 éves korában folyó hó 3-án elhunyt.

Györfly Lajos tanár vasárnap sok éves betegség után 46 éves korában elhunyt Esztergomban. Az elhunyt könyvtárát és becses hírlapgyűjteményét Pozsony város könyvtárának hagyta. Sepsiszentiván székelő községben ezer kötetes könyvadományával népkönyvtárt alapított és számos hazai köznevelődési intézetet gyarapított különféle értékes adományokkal. Mint hírlapíró két évtizeden keresztül élénk irodalmi tevékenységet fejtett ki.

Gmundenből jelentik: *Mary* hannoveri hercegnő holttestét tegnap a hercegi család jelenlétében kiterítették és az szerdái a halottsházban marad. Szerdán este szállítják át az evangélikus templomba. A temetés valószínűleg szombaton lesz az ujonnan épült mauzoleumban, amely a hercegi kastély közelében van.

— (Kazinczy emléke.) Sátoralja-Ujhelyről jelentik: A sárospataki főiskola Kazinczy-ünnepet tartott Széphalmon. A hazafias ünnepet dr. *Székely* György akadémiai igazgató nyitotta meg. Utána *Domby* László mondott beszédet, melyben Kazinczy irodalmi működését mutatta. Ezután a tanári kar az ifjuság között szétosztotta nagy érdeklődő közönség jelenlétében az akadémia által adott 15 aranyat, amelyből tíz aranyat *Binét* Mihály joghallgató kapott sikerült pályamunkájáért, míg öt aranyat *Harsányi* Zoltán és *Kun* Dániel között osztottak szét. Végül megtekintették a Kazinczy szülőházának helyén emelt díszes mauzoleumot, valamint Kazinczy sírját.

— (A perbefogott vasutasok családtagjainak) segélyezésére alakult bizottság országos gyűjtés rendezhető végett kérelemmel fordult a belügyminiszterhez, ki a gyűjtésre szóló engedélyt 53.320. sz. a. megadta. A bizottságot kizárólag emberbaráti célok vezetik, a segélyezés által is közrehatni óhajt a kedélyek csillapítására és minden politikától távol áll. A bizottság ez uton kéri a vidéki sajtót is a felhívás közlésére, mely így hangzik:

Felhívás a jölelkű közönséghez!

A vasutasok munkaszünet és az ezt követő hatósági és bírósági intézkedések következtében sok családi élet, sok ártatlan nő és gyermek nyugalma és jóléte szenvedett súlyos zavart. A szenvedések enyhítésére a jó lelkek részvéte és szerény adománya szükséges. Erre hívjuk fel a nemesen érző közönséget. Bírak és kormányzók dolgába nem avatkozunk: férfember viselje sorsát, de mentsük az inségtől a nőt és gyermeket, a sujtott családot. A legkisebb adomány is emberséges cselekedet. Pusztán emberbaráti érzés vezet bennünket és éppen ezért gondunk lesz reá, hogy a segítség csak oly mérvű legyen, hogy a munkamegszűntetés utólagos jutalmazásának színével ne birjon. Az adományok esetleges feleslegét a hatóság által helybehagyandó más emberbaráti célra fogjuk fordítani. Az adományokat kérjük «a vasutasok részére» jelzéssel a hírlapok útján vagy közvetlenül Surányi József bizottsági pénztárhoz (Budapest, VI. Andrassy-ut 27. I. em.) küldeni, ahol délelőtt 9—12 és délután 3—6 óráig névtelenül is lehet befizetéseket eszközölni szelvényes nyugta ellenében.

— (A bikaviadalok.) A rendezőség tudatja, hogy a bikaviadalokat június 11., 12. és 14-én tartják meg. Addig serényen folynak az aréna befejezésének munkálatai. Pouly fils matador már napok óta Budapesten van és tegnap megérkezett a személyzete is. A főváros utcáin élénk feltűnést keltenek a napbarított arcú, marcona toreadorok, amint Budapest szépségeiben gyönyörködnek. Pouly fils csapata a jelenlegi sevillai iskola válogatott toreroi, akikkel a matador Európa számos arénájában legfényesebb sikereit aratta.

— (Utazás a Tátrába.) A Központi Menetjegyiroda (Budapest, Vigadó-tér 1.) Péter és Pál-ünnep alkalmával társaskirándulást rendez a Magas-Tátrába, amelyre vonatkozó illusztrált prospektusok ingyen kaphatók. Ugyanezen prospektus a Tátrába önállóan utazók részére is kimerítő utbaigazítást nyújt. A tátrai utazásokra a Központi Menetjegyiroda rendkívül célszerűen összeállított Tátra-füzeteket bocsát ki, amelyek mérsékelt árban nemcsak a vasuti utazás, teljes ellátás, vezetés költségei is bentoglaltatnak, hanem a Tátrában közlekedő saját kocsijáraitra szóló szelvények költsége is, miáltal az utasok néhány napi ott tartózkodás alatt a Tátrát mérsékelt árért kényelmesen beutazhatják és a látványokat megtekinthetik.

— (A debreceni gyilkosság.) Debrecenből írják: A Révész-utcai gyilkos még nincs meg. A rendőrség

bűnügyi osztálya szakadatlanul dolgozik. Reggeltől késő estig folynak a kihallgatások, amelyek a nyomozó biztosok adatai alapján válnak szükségessé. Egy csomó gyanus egyén ideiglenesen le is van tartóztatva, azokat vallatják, különösen alibijükre és szembesítik a meggyilkolt fiatalember barátaival. A legerősebb gyanu *Csiha* Sándor asztalossegédre irányul, akinél házkutatást is tartottak és felvitték a rendőrségre szerszámait.

— (Nagy betörés Bécsben.) Bécsből jelentik Tegnap délután betörték Novák aranyáru kereskedő stattgutgassei üzlethelyiségébe és 12.000 korona értékű árut elvittek. A vizsgálat folyik.

x Az ipar csodája mindig az volt, ha az ipartermek oly olcsó árban kerül forgalomba, hogy ez föltűnést kelt. Egy ilyen csodát teremtett meg az «Országos Posztókitelí Áruház» azzal, hogy szétküld 5 forint egységárban a legnagyobb férföltönyre elegendő (3.20 mtr.) legfinomabb fekete, sötétkék, barna és sötétszürke posztót vagy kamgarn-szövetet. Ezt a szinte hihetetlen olcsó árt úgy tudta megteremteni, hogy egy posztógyárosnak pénzre volt szüksége és minden készletét eladta neki olyan olcsón, hogy a vételár alig fedezte az előállítási költséget. Ajánljuk a nagyközönségnek, hogy minél sürgősebben rendeljen ezen finom posztókból, mert a készlet előreláthatólag nem sokáig tart. Megrendeléseket utánvét mellett eszközöl az Országos Posztókitelí Áruház Budapest, Rottenbiller-utca 5. szám. Mintákat a nagy forgalom miatt nem küldhet.

x Fölhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A király Benczur műtermében. A király tegnap délben egy óraker látogatást tett Benczur Gyula festőművész Bajza-utcai műtermében, ahol megtekintette Benczur legújabb alkotását, a Szent István bazilika egyik nagy mellékoltára számára festett képét. O felségét, aki *Dietrichstein* herceg szárnysegédének kíséretében jött, Benczur fogadta és szíves beszélgetés közben haladtak föl a műterembe. A hatalmas méretű oltárkép a műterem közepén van előállítva s azt a magasos jelenet ábrázolja, midőn Szent István király felajánlja Szűz Máriának, Magyarország védőasszonyának, a magyar koronát. Megilletődve állott meg a király a gyönyörű festmény előtt, majd a kép studiumait tekintette meg s megkérdezte, hogy a másik mellékoltár képét ki festi?

— Stettka Gyula, felség, válaszolt a művész.

— Amint hallom, nagyon szép lesz a templom belseje, mondotta a király.

Ezután átment a művész második nagy művésztermébe, ahol az állam által megrendelt nagy millenáris képen dolgozik. Ebben a műteremben van a Nemzeti Kaszinó királyképe, Wlassics volt miniszter arcképe és egy női portrét is, amelyeket a Műcsarnoktól hoztak vissza. Mihelyt belépett a király és meglátta a női arcképet, mindjárt megjegyezte:

— Már láttam a kiállításon. Majd megkérdezte a mestert:

— Az én képeimen fog még valamit csinálni?

— Már átfestettem egy kissé az arcot — volt Benczur válasza.

Ezután tüzetesen szemlélte a nagy festményt és *Dietrichstein* herceghez fordulva megjegyezte:

— A királyné képe e festményen legjobb az összes között, melyeket eddig láttam. A király fél órai tartózkodás után Benczur műterméből visszahajtatott a várpalotába.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A vasuti sztrájkbizottság a bíróság előtt.

— A tárgyalás III. napja. —

A tárgyalás mai, harmadik napja iránt még fokozottabb volt az érdeklődés. A tárgyalást a bíróság a mai napon már a tágas esküdtzéki teremben folytatta. A hallgatóság padsorai zsúfolva voltak érdeklődő vasuti alkalmazottakkal.

Elnök 10 óraker megnyitva a tárgyalást, folytatta a vád tanuinak kihallgatását. Dr. Landler Jenő védő indítványozta, hogy elsőben Bauer Pál tanu hallgattassék ki, aki egyszersmind szakértőként is szerepelhet a becsatolt táviratokra. Dr. Vázsonyi is ugyanily kérelmet terjesztett elő.

Dr. Geszti kir. ügyész becsatolja a máv igazgatóságának felhatalmazását, amelylyel megengedte a tanuként beidéztet máv. hivatalnokoknak a vallomástételt. Ezenkívül több hivatalos iratát csatolja be az igazgatóságnak a sztrájkra vonatkozólag. Bejelentette továbbá, hogy 3 beidéztet rákosi tanu kihallgatásától eláll, de két újabb tanut kér beidéztetni: ezek Pesta Frigyes és Tábori Kornél, akiket arra nézve kér kihallgatni, hogy Turchányi és Kacsóh a sztrájkot megelőzőleg tartott gyűléseken izgattak és bujtoztattak.

Az ügyészi indítvány felszólalásra provokálta a védőket. Dr. Vázsonyi, dr. Gál Jenő, dr. Polónyi Dezső, dr. Rácz Dezső tiltakoztak az ügyészi indítvány ellen, illetve kérték, hogy a bíróság előbb közölje velük azokat a körülményeket, amelyekre a tanuk kihallgatva lesznek. Az ügyész által mellőzni kért rákosi tanuk közül dr. Vázsonyi egyedül Falkenhaim Miksa tanu kihallgatásához ragaszkodik. Dr. Pollacsek Sándor négy tanut jelent be arra nézve, hogy a 13-as bizottság künn a Zuglóban a sztrájk első napján szavazás utján választott meg, még pedig egy olyan listáról, amelyen huszonhárom jelöltnek a neve rajta volt.

A bíróság tanácskozára vonult vissza s mintegy egy órai tanácskozás után az elnök kihirdette a törvényszék végzését.

Eszert tudomásul veszi a máv. igazgatóságának felhatalmazását, megengedi az ügyész által kívánt két és dr. Pollacsek védő által kívánt négy újabb tanu kihallgatását, akiket a délutáni tárgyalásra berendel. Ugyiszint elrendelte Falkenhaim Miksa tanu kihallgatását.

Egyúttal kimondotta a törvényszék, hogy sz ügyész által átadott táviratok a bűnpör irataihoz csatolandók és a védelemnek alkalom nyujtatik ezek betekintésére. Végül elrendelte a bíróság, hogy a posta-és távirat-igazgatóság megkerestessék azon táviratok kiadására, amelyeket a 13-as bizottság feladott. Ez ellen dr. Györfly védő semmisségi panaszt jelentett be.

Ezután a tanukihallgatásra került a sor.

Kolossa Géza rendőrfelügyelő az első tanu.

— Ismeri ön a vádlottakat?

— Igen.

— Potinczát is?

— Igen, ez az (rámutat Potinczára).

— Minő részt vett Potincza a sztrájkmozgalomban, tud arról?

— Tagja volt a 13-as bizottságnak.

— Tud ön arról, hogy Potincza lemondott ezen tagságáról?

— En csak akkor tudtam meg, mikor már le volt tartóztatva.

— Hogy ő milyen aktív részt vett a 13-as bizottság működésében, tud arról?

— Nem. En csak azt tudom, hogy április 23-án kiutasítottam a pályaudvarról, mert tudtam, hogy tagja a 13-as bizottságnak. Ekkor ő szóval mondta, hogy már leköszönt a tagságáról.

Ügyész: Tud-e arról, hogy Sarlay és Turchányi mikor értesültek a főkapitány határozatáról?

— 19-én délután, mikor fel lettek függesztve.

— Hány óra tájban tudták meg a felüggesztést?

— Délután 4—5 óra között.

Dr. Rácz Dezső: Mikor zárták el a pályaudvart az alkalmazottak eiő rendőrileg?

— 20-án reggel.

— Jelentkezett Potincza is szolgálatra?

— Ugy emlékszem, igen. Jelentkeztek sokan, de ezeket sem eresztették be.

— Rendőrileg el voltak zárva a kapuk?

— Igen, de volt egy kis ajtó, amely előtt egy rendőr állott s amilyen a vasutasok bemehettek jelentkezni az állomásfőnök szobájába.

Turchányi a tanuhoz: Izgatott voltam, mikor a felüggesztésemet tudatták velem s én megjegyeztem: maď folytatása lesz a dolognak!

— Tanu: Nem volt izgatott, sőt mosolygott.

Sarlay a tanuhoz: Igaz-e az, hogy engem, akinek benn a pályaudvaron volt a lakásom, nem eresztettek be még a lakásomba se?

— Igaz.

Potincza: Emlékszik-e tanu arra, hogy engem, mikor ki akartam a gyorsvonattal menni Rákosra, tanu ur engem a pályaudvaron kérdőre vont, van-e igazolványom. En erre elővettem a vasuti rendes igazolványomat s felmutattam a tanu ur előtt. Tanu ur el akarta venni tőlem, de én nem adtam oda. Erre aztán karon fogott s felkísért a felügyelői irodába s itt félórni kihallgatás után tudtomra adta, hogy ki vagyok tiltva a pályaudvarról. Ekkor tudtam csak meg, hogy a pályaudvarra való belépésre külön igazolványok vannak kibocsátva.

— Igaz, ez így volt.
Dr. Miklós Gyula: Tudja tanu ur, hol van a 182-es számú órház?

— Igen.
— Rendes bejárat ez?
— Nem, csak a pályamunkások számára való.
— Ez is el volt zárva.
— Igen.

Dr. Landler Jenő: Izgatott Sarlay kinn a pályaudvaron?

— Erről nincsen tudomásom.
— Nagy befolyással birt Sarlay, mint volt főnökhelyettes, a pályaudvar alkalmazottaira?

— Igen.
— Felhasználta ezt arra, hogy a szolgálat megtagadására bírja őket.
— Erről nem tudok.

Kacsó: Be lehetett a mozdonysemélyzetnek jutni 20-án a pályaudvarra?

— Ha jelentkezett, igen.
Kacsó: Akár 100 tanuval is tudom bizonyítani, hogy 20-án már senkit sem eresztettek be a pályaudvarra.

Kolossa felügyelőt letett vallomására megeskették. A tárgyalást délután folytatják.

NYILTTÉR.*)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál** Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol

Betegeket intézeten kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Pusztuló vetéseink.

A gabonabörze szolgálatában álló lipótvárosi magyar ujság szörnyen haragszik Tallián Béla földművelésügyi miniszterre azért, mert szombaton este az ideai termés reményeit nem számzerűen, hanem kiadott jelentésében csak százalékokban becsülte föl. Jelenti a miniszter, hogy buzából csak **három középtermés** várható, a tavalyinak **hetvenhat százaléka**; **rozsból** körülbelül **tíz százalékkal** kisebb termés várható, mint a múlt évben, a **zab** ideai hozadékát az 1903-ikival szemben **76 százalékra** értékeli, az **árpa** reménybeli terméskilátása pedig országos átlagban **76,5 százalék**. A hiány tehát jelentékeny s azt mondja a miniszter, hogy számzerű becslést adni ez idő szerint azért nem lehetett, mert az aszály, a szárazság folytatódása s a **rozsdá** további pusztítása a várható termés mennyiségét továbbra is jelentékenyen leronthatja. Ez tehát elég komoly és elfogadható ok arra, hogy a miniszter számzerű becslési adatok közlésétől ez egyszer elállott. A börze lapja azért haragszik Talliánra, mert nem adott kézzelfogható alapot a börziánereknek és az agiotageknak. Ilyenkor tudniillik már kezdi a buza árát lemorzsolni a börzei agiotage; a hivatalos miniszteri becsléssel szemben rendszeren előkerül valahonnan az ugynevezett tőzsdei «magánbecslés», mely a mezőgazdasági helyzetet s a várható termést sokkal optimistikusabban szinezi s erre az adott jelre rögtön sietnek lefelé a ga-

bonaárok. Nagy a harag tehát Tallián ellen, hogy nem adott alapot a börziánerek manővereihez.

A szárazság pedig változatlanul tart tovább. Minden nap, mely eső nélkül mulik el most, egy százalékot sikkaszt el a termés reményéből, milliókat a gazdák zsebéből. Legnagyobb a várható csapás az **Alföldön**. Itt a buza termés csökkenése a tavalyihoz képest már most is **30—35 százalék**, ha a szárazság tovább tart, ott **féltermésnél** többet aligha remélhetnek. Mi lesz még akkor, ha a **tengerit** is elemésztí az aszály? Ez idő szerint nincs is még mit emésztínie: a kukoricát sok helyütt a szárazság miatt el sem vetették, sok helyütt a száraz rögből nem kelt ki a mag. Ha pedig az Alföld magyar népének se buzája, se kukoricája nincsen, akkor megvadul, ahogy megvadult 1894-ben, az emlékezetes **hódmezővásárhelyi lázadásban**. Akkor megleptek, szinte megrohantak az események, de egy kivonult huszárszázad attakja mégis elég volt arra, hogy a kitört zendülést elfojtsa és a nyílt parasztlázadást arra a nagy alföldi agrárvárosra lokalizálja. Ne tagadjuk, hogy a **helyzet ma sokkal veszedelmesebb**. Az izgatók ugyaláknázták a talajt, hogy politikai és társadalmi rendünk legbecsesebb intézményeit kell tölük féltünk. Egy francia szólás azt mondja: **gouverner c'est prévoir!** A magyar kormány tehát álljon hivatása magasságára, figyelje az eseményeket s lássa meg a közelgő veszedelmet. Különösen fogadja meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tanácsát s a beruházási kölcsönből rendeljen el munkálatokat első sorban ottan, ahol az aszály a nép téli élelmét elperzselte.

A komló termelése és értékesítése. Ennek a két kérdésnek megvitatására a földművelésügyi miniszter ankétet hívott egybe. Az értekezleten, mely **Makfalvay Géza** államtitkár elnöke alatt folyt le, részt vettek a földművelésügyi, a pénzügyminiszterium képviselői, az O. M. G. E., az Erdélyi G. E., a Bácsbodroghm. g. e., a segesvári komlószövetkezet, a Budapesti kereskedelmi és iparkamara és a Vidéki Sörözők Egyesületének képviselői. **Bartók Géza** előadó különösen arra a körülményre mutatott rá, hogy jóllehet komlótermelésünk komlószükségletünknek alig fele, a sörgyárak külföldön szerzik be komlószükségletüket s viszont a termelők is tulnyomó részben külföldön értékesítik komlótermésüket. Erre való tekintettel az értekezleten a megbeszélés főtárgya a komlónak a termelőtől a fogyasztóhoz való közvetítése s a hazai komlónak belföldi fokozottabb fogyasztása legyen. Az előterjesztés beható vita tárgya volt, amelynek eredményeként megállapítható, hogy a megjelentek nagy fontosságot tulajdonítanak egy **komlókeresletli telep**, illetve söröző felállításának, amelyben végzendő kísérletek hivatva volna eloszlatni a magyar komló iránt táplált idegenkedést, másrészt eszköze volna **magyar sörözők kiképzésének**. Nagy fontosságot tulajdonított az értekezlet a **komlóvásároknak**. A **komlóaukciónak** nézve a vélemények megoszlottak, felferült az az aggodalom, hogy ezek eredményét a magyar komlót vásárló külföldi cégek ügynökeinek kartellje megsemmisíthetné. Beható vita tárgya volt a raktározott komlóra vonatkozó hitel kérdése is és az értekezlet a komló szövetkezetekre vonatkozólag több fontos megállapodásra jutott. A termés és kikészítés dolga szintén nagyobb eszmecserére adott alkalmat s e tekintetben a mai alapelveket jövőre is irányadóul fogadták el.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

A külföldi árjegyzéseket teljesen negligálva, a tartós szárazság folytán ma ismételt magasabb árak kerültek felszínre. — Kezdetben ugyan a Bánáthól és Bácskából érkeztek távirati jelentések a vetések javulásáról, mire némi árnyengülés állott be; a spekuláció azonban ezen híreket nem vette komolyan, hanem annál erősebben fogott a vásárláshoz, mert eme közkézen forgó táviratokat inkább megtévesz-

tésnek vélte betudni s úgy látszik, hogy nem alaptalanul.

Többek között ama körülményt is a vetések javulásának vélik betudni, hogy a földmivelő nép egy igen csekély része a mostani árak mellett eladásokat akar eszközölni.

Egy amerikai távirat szerint **Kansas és Indiana** államokban, tehát a főbb gabonatermő államokban, a nagy esőzés folytán a vetések legnagyobb része viz alatt áll. Ezt a tőzsde még nem honorálta, de valószínűleg már holnap, ha az ottani magasabb tőzsdei jegyzések beérkeznek, intenzívebb lesz az áremelkedés.

A szombat este megjelent földminiszteri jelentés a tőzsdén meglepetést szült, különösen a számszerű becslés elmaradása. A vetések állapotát a spekuláció pessimistikusabban ítéli, mint a miniszteri kimutatás. A miniszteri állítólagos kedvezőbb kimutatást inkább a mostani állami pénzügyi tranzakciónak vélik betudni.

Készára-piac.

Buza jó kereslet és megfelelő kínálat mellett elkelt ca 25,000 méterháza 10 fillérrel magasabb áron.

Rozs tartott.

Tengeri 10 fillérrel drágább.

Zab és árpa szilárdan tartott.

Buza:

Tiszavidéki: 1000 mm. 80 k. 9.625 korona, 200 mm. 80 k. 9.625 korona, 200 mm. 80 k. 9.575 korona, 1350 mm. 80 k. 9.55 korona, 200 mm. 80 k. 9.55 korona, 100 mm. 80 k. 9.50 korona, 300 mm. 80 k. 9.35 korona, 100 mm. 79 k. 9.25 korona, 450 mm. 79 k. 9.475 korona, 300 mm. 78 k. 9.30 korona.

Fejérmegyei: 400 mm. 78 k. 9.225 korona, 150 mm. 76 k. 9.10 korona, 100 mm. 76 k. 9.45 korona.

Pestmegyevidéki: 250 mm. 80 k. 9.40 korona, 100 mm. 80 k. 9.30 korona, 500 mm. 80 k. 9.35 korona, 500 mm. 77 k. 9.35 korona, 600 mm. 79 k. 9.35 korona, 1500 mm. 79 k. 9.30 korona, 100 mm. 79 k. 9.30 korona, 1000 mm. 79 k. 9.225 korona, 600 mm. 78 k. 9.35 korona.

Bácskai: 1600 mm. 78 k. és 1000 mm. 78 k. 9.50 korona.

Raktárú: 3400 mm. 77 k. 9.20 korona, 1000 mm. 76 k. 9.— korona.

Szerbiai: 360 mm. 77 k. 8.65 korona, 4500 mm. 77 k. 8.55 korona, mind három óra.

Rozs: 150 mm. 6.525 korona, 100 mm. 6.505 korona, 900 mm. 6.50 korona.

Zab: 200 mm. 5.70 korona.

Tengeri: 100 mm. 5.50 korona, 600 mm. 5.35 korona.

Határidő-üzlet.

A nagy szárazság folytán szilárdabb irányzat került felszínre. A spekuláció nagyobb mérvű vásárlásokat eszközölt.

Érték-tőzsde.

A buzaárak emelkedésével az értéktőzsde ismét a hanyaság szféráiba jutott. Az üzlet nem volt nagy de a forgalomba került értékek mindannyian vesztettek árfolyamukból. A gyengülés a nemzetközi és helyi piacra egyaránt terjedt ki, mely utóbbin különösen a Magyar aszfalt részvények kínáltattak olcsóbb áron.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Oszták hitel	640.—	640.—	640.25	—
Magyar hitel	747.—	747.—	747.25	—
4% koronajáradék	97.—	97.—	97.—	—
Leszámitóbank	451.—	451.—	451.—	—
Jelzálogbank részv.	500.—	500.—	50.0	—
Rimamurányi	488.—	488.—	488.—	—
Allamvasut	634.—	634.—	634.50	—
Városi villamos	329.—	329.—	329.—	—
Budapesti Közuti	574.—	574.—	574.—	—
Adria	580.—	580.—	580.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Oszták hitelrészvény	639.45	—	—	—
Magyar hitelrészv.	746.25	—	—	—
4% koronajáradék	97.—	—	—	—
Leszámitóbank	451.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	500.—	—	—	—
Rimamurányi	488.—	—	—	—
Allamvasut	634.—	—	—	—
Városi villamos	329.—	—	—	—
Budapesti Közuti	574.—	—	—	—
Adria	580.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Becslési áron alul adatnak el még a lent felsorolt cikkek, mivel azok többé raktáron nem lesznek.

1 elegáns Sephír pongyola	becsár 5.-	eladási ár 2.50 frt
1 remek delain pongyola	12.-	5.-
1 remek szövet felsőszoknya	12.-	5.50
1 gyönyörű angol szövet v. luster-alj	10.-	4.50
1 remek I. selyemfűző cloth alsőszoknya	6.50	3.-
1 selyem kaffi alsőszoknya (suhogó) csipkedésszel	10.-	7.50
1 elegáns tavaszi Havelok finom angol kelmékből	16.-	7.75
1 finom szövetruha minden színben	25.-	10.-
1 legfinomabb selyemblouz	15.-	6.-
1 remek costum, kabát és alj	24.-	12.-
1 doubl. szövetgallér, kockás belsejével	14.-	8.-
1 finom selyemruha, elegáns, dus díszítés	45.-	12.-
1 finom utazó köpeny	12.-	6.50
1 tiszta cérna abrosz, 6 szalv. ajzúr széllel	9.-	3.25

1 tolltartó ágybuzat, erős, mint a bór, 30 rőf	becsár 9.50, eladási ár 6.- frt
1 Pius-pápa vászon, remek min.	9.50, 5.25
1 vég tisztá len czász, al-kalmi vétel	22.-, 13.50
1 ablakra v. csipkefüggöny, remek minta	4.50, 2.25
1 tet. vászon pohártörő	2.40, 1.60
1 smyrna-szőnyeg, 260 sz., 3 m. h.	18.-, 8.50
1 méter valódi spargaszőnyeg, tartós minőség, 90 széles	1.25, .95
1 méter ugvanaz, 65 széles	1.10, .70
1 vég irlandi vászonj 54 rőf	17.-, 9.25
1 chine paplan, 3 személyre, ujd.	12.-, 5.50
1 valódi előtáplán, remek min.	8.50, 4.25
Vaszon inek	3.-, .65
gazdagon díszítve	3.-, 1.50
1 ruhára való remek delain 7 mtr. minden színben	3.75
1 ugyanaz másfajta delain 7 méter	2.10

1 ruhára való fekete kamgarn, 120 széles, 5 m. 5.25 frt	becsár 7.-, eladási ár 3.50
1 keljes Blouza való tiszta selyem, 4 méter	19.50, 9.75
1 vég rumburgi vászon, 58 m.	19.50, 9.75
1 vég damaszt csinvt ágynemű, csikos vagy virágos	13.-, 6.50
1 vég cérna kanavász 30 rőf	9.90, 4.95
1 ág és asztalkészlet (3 drb)	10.50, 5.25
1 a legfin. nehéz minőségű	17.-, 8.50
1 ablakra való szövetfüggöny	2.30, 1.15
1 a legfinomabb nehéz minőségű	2.50, 1.25
1 tucat finom zsebkezdő	1.50, .75
1 a legfinomabb	2.50, 1.25
1 a legfinomabb cérna bat'szt, tet	5.-, 2.50
1 mirtus-koszoru, fátýállal együtt	6.-, 3.-
Csodáló lepedő-vászon, gyepen	
fehértett	16.-, 7.75
Agy elé való remek minta smyrna	7.75, 3.88
A legjobb fajta smyrna	3.60, 1.80
1 kész vászonlepedő	1.90, .95

Minden vevő 10 korona rendelésre egy smyrna szőnyeget kap teljesen ingyen és egy életnagyságu krétarajz-arcképét.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1904 június 7-én.

M. kir. Operaház.

Brozel Fülöp vendégfőléptével:

Bajazzók.

Dráma 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Leon-cavallo R.

Utána:

A csavargó és a királyleány.

Opera 1 felvonásban. Zenéjét szerzte: Poldini Ede

Kezdeté fél 8 órakor.

Nemzeti színház.

Este mérsékelt helyárrakkal:

Az arany ember.

Regényes színmű 6 felvonásban. Irta: Jókai Mór. Kezdeté

Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.

A suhanc.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Konti. Kez-

deté fél 8 órakor.

Vígsszínház.

A berlini Neues és Kleines Theater vendégjátéka:

A Démon.

Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

En, te, ő!

Nagy operett 3 felvonásban. Irta: Caillavet és Flers.

Kezdeté 8 órakor.

Magyar színház.

Tavaszi.

Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Straus József.

Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Spanyolország.

Irta: Pekár Gyula. 199 vetített képpel, spanyol táncossal és

3 teljes bikaviadalt ábrázoló mozgatóképpel. Zene-

kísérettel. A bikaviadalt bemutató mozgatókép tar-

tama 15 perc. Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.

Hunyadi László.

Opera 4 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor.

A városligeti nyári színház.

A chansonette.

Vid operett 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Dellinger R.

Kezdeté fél 8 órakor.

Olvassóink figyelmét felhívjuk a KALAP-KIRÁLY

— tavaszi elsőrangú különlegességeire —

Budapest, Kossuth Lajos-utca
(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben
elismerett specialista. Divatlap küldetik. 253

KEMÉNY és TÁRSA

Betétli-Társaság, kereskedelmi tudakozó-intézet

Alapítva ott 1898. Telefon 21-54.

Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz

Phonograph!!!

legsőbb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes elő-

adással

Kellner és Steiner
Király-utca 58. szám.
Képviselek kerestetnek. 205

Olesó KÁVÉ ÉS TEA

ARAK:

1 kl Hástartás	frt 1.20
1 . Portorico	1.30
1 . Portorico	1.50
1 . Kuba (finom)	1.70
1 . Kuba (legfinomabb)	1.90
1 . Gyöngy (finom)	1.50
1 . Mokka	1.40
1 . Mokka (legfinomabb)	1.60
1 . Arany Jáva	1.40
1 . Arany Jáva (igen finom)	1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat

1 kl Vegyes pörkölt kávé	frt 1.40
1 . Finom pörkölt	1.60
1 . Kuba pörkölt	1.80

Kávéhoz csomagolható:

1/4 kl Mandarín cs. kev.	frt 1.60
1/4 . Mandarín cs. kev.	.85
1/4 . Hástartás	1.25
1/4 . Hástartás	.65
1 csomag törmelék	.30

4 1/2 fillós postaszáknál (melyben több fajta is küld-
hető) már a vidékre is teljesen bérmentve és
elvitelre küld

Balogh László
kávé- és tea-kivitteli üzlete BUDAPEST.
Főüzlet és iroda: (209)
VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

SCHMIDT M.

szíjgyártó, nyerges és bőröndös

Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.
Kocsizó- és lovagló-szerszámok.
359 Mindennemű utazóbőröndök.

Megrendelések és javítások pontosan és határozottan eszközöztetnek.

Sikerült

Karlsbadban 2 vagon percellán árut rendkívül
olcsó áron megvetttem. Ennek kiárusítása üzle-

temben megkezdődött.

Arum: Egy comp. fin. 6 szem. fehér ebédő készlet 3 frt

Egy comp. 6 szem. ebédő diszesen festve csak 5.50 frt.

Egy comp. 6 szem. ebédő csodakészlet aranyozva és
festve csak 7.35 frt.

Egy diszes mosdókészlet csak 3.35 frt.

Kávé- vagy tea-készlet fehér csak 1.50 frt.

Csoda kávé- vagy tea-készlet aranyozva és festve
csak 3.75 frt.

Egy 6 szem. metszett és gravírozott üveg-készlet 4 frt.

Egy tucat vizes vagy borospohár 60 kr.

TAKÁCS FERENC

magyarhoni üveg- és carlsbádi porcellán gyári
280 raktára

Andrássy-ut 74. sz.

Vidékre ingyen láda és csomagolás. — Pontos ki-
szolgálás. Vasuti állomás kéretik.

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.

Motor- és kerékpár-gummitak.

Kerékpárokat Merkur, Champion,
Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek

a legutányosabb árban szállít vi-
dékre is POLACSEK JÓZSEF

és TSA szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár-
gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI., Andrássy-ut 61.

gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tennis-labdák raktáron.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

— A magyar távirati iroda szállítói. — 295

Lakásokat Szobákat

csékely díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásoközvetítő»
Kossuth Lajos-u. 16. 286/1

csékely díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásoközvetítő»
Kossuth Lajos-u. 16. 286/II

„Kacagató székelyhistoriák”

„GOBESAGOK” II. KIADÁS

Postaköltséggel együtt 1K. 40. ért
küldi: PETERFY TAMÁS BUDAPEST, K. Katóék

Grossmann B. és Társa Erzsébet-körut 12. I/9. 14—16 forintért férföltönyök mérték után készítettnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12—11

BÜTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legutányosabban kaphatók úgy kész-
pénzért, mint részletfizetésre EHRENTREU és FUCHS testvérekne
Budapest, VI., Teréz-körut 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a.
Elismert legjobb harisnyák.

Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

Az ipar csodája

mindig az volt, ha az ipartermék oly olcsó árban kerül forgalomba, hogy ez föltűnést kelt. Egy ilyen csodát teremtett meg az

„Országos Posztó kiviteli Áruház“

azzal, hogy szétküld 5 forint egységárban a legnagyobb férfiföltönyre elegendő (3-20 mtr.) legfinomabb fekete, sötétkék, barna és sötétszürke posztót vagy kamgarn-szövetet. Ezt a szinte hihetetlen olcsó árt úgy tudta megteremteni, hogy egy posztógyárosnak pénzre volt szüksége és minden készletét eladta neki olyan olcsón, hogy a vételár alig fedezte az előállítási költséget. Ajánljuk a nagyközönségnek, hogy minél sürgősebben rendeljen ezen finom posztókból, mert a készlet előreláthatólag nem sokáig tart.

== Megrendeléseket utánvét mellett eszközöl az ==

„Országos Posztó kiviteli Áruház“

Budapest, Rottenbiller-utca 5. szám.

Mintákat a nagy forgalom miatt nem küldhet

!!! 1903. évi beszerzési kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve. 1903. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve. 1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve. !!!

Kállai Lajos motortelepe, Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért !!!

A jelenkor legegyszerűbb és leg-tűrheteresebb motorcséplő-készlete. Gépész nélkül könnyen kezelhető. Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében használt gépjárművek cserébe vételnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatlan kitűnősége felől tudakozódni lehet:

Báró Kemény József úrnál Maros-Németi (Erdély).
Szlj Bullit földbírtokos úrnál Nagy-Igmánd (Komáromm.).
Forenozy György plébános úrnál Ipolyzalka (Hontun.).
Nagy János földbírtokos úrnál Beleg (Somogyai). stb. stb.

Legbiztosabb olcsó üzem! Arjegyzék kívánatra bérmentve

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGLCSŐBB.

Brázay-féle **PAP LAN PAP LAN PAP LAN**

sósorszesz.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

FŐSSZEMAJTHATÓ VASÁGY 3 KIVETHETŐ MATRAGGAL 10 Ft. FACÉLSÓDRONY ÁGYBETÉT 5 Ft.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árú kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Minden üszülő egyénnek nélkülözhetetlen a **Tábor-féle Haj-Regenerateur** mely csakis Tábor gyógyszer-tárában kapható. — Ára 2 korona.

Ez nem hajfestő! Ártalmatlan! Szintelen folyadék!

Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ősz haját 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy testetne. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **esoda-örém**. Szeplőt, májtoltot és minden arctisztatlanságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem engedi, hogy újra kiűssön. Hatásért teljes szakavatosságot vállalok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér. Feuti szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula gyógyszer-tára Alberti-Irsán.**

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis lénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készít hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltségünket, 1 Ft 50 Krt számítunk.

Az ipar csodája! 12 forint 1 darab összecsalható vaságy acél-sódrony-betéttel, 3-rótu matracal és terítóvel.

12 forint 50 krajóár egy darab selyempaplan fodorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis **GICHNER ÜSTVÉREK BUDAPEST, Múzeum-körút 27.** Paplan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár. Arjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Az egyedül létező valódi angol **SZÉPÍTŐSZER** a Balassa-féle valódi angol **UGORKA-TEJ,** mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májtoltot, pattanást, bőrtátkát (mitesszor) stb. és az arcnak friss üdösöget, fiataloságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poudre 2 K.

Főszékhely: **Balassa Kornél gyógyszer-tára BUDAPEST, Erzsébet-körút 26.**

Kapható minden gyógyszer-tárban. Főraktár Budapesten: Török József gyógyszer-tárban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

90 kr. Minden órajavítás arany, ezüst és drágakő beaváltás a legmagasabb árban **Schiller Izsó IV., Királyi Pál-utca 12. sz.**

Kalap-különlegességek legújabb divatalakokban 3, 4, 5 kor.-ért kaphatók **NEUBART DEZSŐ-nél** BUDAPEST, Kerepesi-ut 11. szám.

BUTOROK. Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható **Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben Buchinger I. butoriparosnál.**

Budapestre utazók becses figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttól. Amerikai fogmúterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet. 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.